

Sygn. akt I C 266/10

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 maja 2011r

Sąd Rejonowy w Lubinie Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Łukasz Solecki

Protokolant: sekr. sądowy Ewelina Izak

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 9 maja 2011r w L.

sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko P. J.

o zapłatę

I zasądza od pozwanego P. J. na rzecz powoda Z. S.

kwotę 2.500zł (dwa tysiące pięćset złotych),

II w pozostałym zakresie powództwo oddala,

III zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 393,50 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt I C 266/10

UZASADNIENIE

Powód Z. S. domagał się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego P. J. kwoty 5 000 zł tytułem zadośćuczynienia za publikację wizerunku oraz zasądzenia kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwu wskazał, że w dniu 13 października 2009 r. w trakcie rozprawy apelacyjnej, Sąd Okręgowy w Legnicy postanowił, że wizerunki oskarżonych nie będą ujawnione, natomiast w Gazecie (...) nr 25 z 26 października 2009 r. na stronie 3 został opublikowany artykuł „Sąd poczeka na werdykt”, którego treść została opatrzona zdjęciem przedstawiającym m.in. jego wizerunek. Powód podał również, iż otrzymał ten tytuł prasowy od T. K., który rozpoznał go na zdjęciu, co więcej powyższy tytuł okazywany był innym osobom, które także go rozpoznały.

Pozwany P. J. wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu podał, że przyjęty przez niego sposób nieujawniania wizerunku powoda poprzez zakrycie na fotografii twarzy oskarżonego czarnym paskiem jest zgodny z zasadami i normami przyjętymi w mediach.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powód Z. S. był współoskarżony o popełnienie przestępstwa z art. 246 k.k. i 231 §1 k.k. i inne z oskarżenia Prokuratora Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu we W., Wskutek apelacji wniesionej m.in. przez prokuratora od wyroku Sądu Rejonowego w Legnicy z dnia 8 kwietnia 2009 r., w którym m.in. pozwany został uniewinniony od zarzucanego mu czynu toczyło się postępowanie apelacyjne przez Sądem Okręgowym w

Legnicy. Powyższa sprawa wzbudzała duże zainteresowanie mediów z uwagi na to, że dotyczyła zarzutu tzw. zbrodni komunistycznej.

Na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 października (...). Sąd Okręgowy w Legnicy w sprawie o sygn. akt IV Ka 305/09, IV Kz 178/09 wydał postanowienie, zgodnie z którym na podstawie art. 375§1 k.p.k. zezwolił przedstawicielom mediów na dokonywanie za pomocą obrazu rejestracji przebiegu rozprawy, bez ujawniania wizerunków oskarżonych.

dowód: odpis protokołu rozprawy apelacyjnej przed sądem Okręgowym w Legnicy z dnia 13.10.2009 r., sygn akt IV Ka 305/09, IV Kz 178/09 k 27

przesłuchanie powoda Z. S. k 114

przesłuchanie pozwanego P. J. k 114- 115

Na powyższej rozprawie obecny był pozwany P. J., który jako przedstawiciel mediów reprezentował Gazetę (...). W związku z tym w numerze Gazety (...) nr 25 z dnia 26 października 2009 r. została zamieszczona publikacja prasowa autorstwa pozwanego „Sąd poczeka na werdykt”, w której relacjonował on przebieg rozprawy oraz wyjaśniał charakter zarzucanych oskarżonym w sprawie zarzutów. W treści powyższej publikacji prasowej pozwany podał, że powód, którego osobę określił jako Z. S., miał zarzut nie udzielenia pomocy bitemu w 1983 r. przez funkcjonariuszy Wojewódzkiego Urzędu Spraw Wewnętrznych opozycjonisty J. R.. Pozwany w przedmiotowym artykule opisał również charakter zarzutów pozostałych współoskarżonych w sprawie, a także przebieg i charakter zarzutów w innej sprawie dotyczącej tzw. zbrodni komunistycznej.

dowód: Gazeta (...) nr 25 z dnia 26.10.2009 r.k 8

przesłuchanie pozwanego P. J. k 114—115

Powyższa publikacja prasowa została opatrzona przez pozwanego zdjęciem z rozprawy, które przedstawiało również osobę powoda. Na wizerunkach powoda oraz innego współoskarżonego w sprawie pozwany umieścił niewielkie czarne paski przysłaniające oczy.

dowód: Gazeta (...) nr 25 z dnia 26.10.2009 r.k 8

przesłuchanie pozwanego P. J. k 114 - 115

W dniu 13 października 2009 r. kiedy ukazał się nr 25 Gazety (...) powód, zamieszkujący w C., dowiedział się o artykule prasowym dotyczącym jego sprawy zamieszczonym w tym tytule prasowym od swojego kolegi F. P., który powiedział mu, że w sklepie prowadzonym przez T. K. w C. znajduje się egzemplarz Gazety (...) z zamieszczonym zdjęciem, na którym bez trudu rozpoznał pozwanego. Egzemplarz powyższej gazety został pozostawiony w sklepie przez S. S., który po zakończeniu pracy w charakterze kierowcy autobusu, przyniósł tę gazetę pozostawioną przez pasażerów w autobusie. Powyższy tytuł prasowy, a zwłaszcza artykuł autorstwa pozwanego cieszył się dużym zainteresowaniem pasażerów autobusu. W sklepie prowadzonym przez T. K. przedmiotowy egzemplarz Gazety (...) był udostępniany klientom sklepu, a niektórzy z nich rozpoznali osobę powoda na zdjęciu zamieszczonym przez pozwanego.

dowód: zeznania świadków: K. K. k 66

T. K. k 66—67

F. P. k 67

S. S. k 75 77

przesłuchanie powoda Z. S. k 114

Jedną z technik stosowanych przez dziennikarzy w zakresie ochrony wizerunku jest publikacja zdjęcia polegająca na przesłonięciu oczu czarnym paskiem.

dowód: kserokopie artykułów prasowych zamieszczonych na portalach internetowych k 55-56

zeznania świadka G. Ż. k 77 –78 przesłuchanie pozwanego P. J. k 114– 115

Ochrona wizerunku w publikacji prasowej polega na dokonaniu przez dziennikarza anonimizacji wizerunku danej osoby poprzez podjęcie działań zapewniających jej nierozpoznawalność lub anonimowość. A. wizerunku jest dokonywana przy użyciu dwóch metod. Pierwsza z nich polega na zacieraniu rysów twarzy lub charakterystycznych cech postaci poprzez zmianę liczby pikseli, czyli najmniejszych jednolitych elementów obrazu wyświetlanego na ekranie lub uzyskiwanego za pomocą urządzeń przetwarzania obrazu. Natomiast druga polega na nałożeniu czarnych pasków na górną część twarzy.

Pozwany, anonimizując fotografię powoda poprzez nałożenie niewielkiego czarnego paska na oczy powoda przekroczył granice zakazu ujawniania wizerunku oskarżonych zawartego w postanowieniu Sądu Okręgowego w Legnicy wydanego na rozprawie w dniu 13 października 2009 r. w sprawie o sygn. akt IV Ka 305/09, IV Kz 178/09. Zastosowany przez pozwanego czarny pasek zakrywający oczy powoda pozwalał zobaczyć owłosienie, kształt uszu, wysokość czoła, kształt nosa, kształt kości policzkowych, kształt i wielkość ust, kształt podbródka, długość szyi, co umożliwiało jego rozpoznawalność nie tylko w wąskim gronie.

dowód: opinia biegłego sądowego z załącznikami k 87 -95

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo częściowo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art 24 §1 kc ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w kodeksie może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny.

Paragraf 2 zacytowanego przepisu odsyła do uregulowań zawartych w przepisach kodeksu cywilnego a mianowicie art 415 kc oraz art. 448 k.c. Zgodnie zaś z jego brzemieniem w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. W myśl art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Dobra osobiste to szczególnego rodzaju wartości o charakterze niemajątkowym ściśle związane z osobą ludzką, określające jej byt, pozycję społeczną i determinujące jej odrębność fizyczną i psychiczną, które jednocześnie są powszechnie akceptowane w społeczeństwie i przez dany system prawny. Jednym z dóbr osobistych podlegających ochronie jest wizerunek, wymieniony wprost w treści art. 23 k.c.

Zadośćuczynienie jest szczególną formą naprawienia niemajątkowej szkody na osobie (krzywdy) stanowiącej rodzaj rekompensaty pieniężnej za doznane przez osobę pokrzywdzoną czynem niedozwolonym cierpienia fizyczne lub psychiczne i powinno ułatwić przezwycięzenie przez nią ujemnych przeżyć psychicznych. Pomimo tego, że przepisy prawa nie określają szczegółowo kryteriów jakimi należy kierować się przy ustalaniu wysokości należnego świadczenia z tytułu zadośćuczynienia, to jednak w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego, jak i doktrynie prawa zostały wypracowane pomocne wskazówki pozwalające na dokonanie odpowiednich ustaleń. Biorąc pod

uwagę niewymierny charakter szkody niemajątkowej, zadośćuczynienie stanowi swoiste wynagrodzenie osobie poszkodowanej przeżytych cierpień psychicznych i fizycznych, przy czym wysokość takiego świadczenia powinna stanowić ekonomicznie odczuwalną wartość jednakże nie nadmierną w stosunku do rozmiaru doznanej krzywdy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 lutego 2000 r., III CKN 582/98) W przypadku wyrządzenia krzywdy wskutek naruszenia dóbr osobistych wysokość odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia powinna być ustalona przy uwzględnieniu rodzaju dobra, które zostało naruszone oraz charakteru, stopnia nasilenia i czasu trwania doznawania, przez osobę, której dobro zostało naruszone, ujemnych przeżyć psychicznych spowodowanych naruszeniem. Istotne znaczenie ma również stopień winy osoby naruszającej dobra osobiste oraz cel, który zamierzała osiągnąć podejmując działania wyrządzające krzywdę (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r. ICSK 159/05).

W niniejszej sprawie powód wiązał swoje roszczenie z tytułu zadośćuczynienia z publikacją prasową autorstwa pozwanego opatrzoną zdjęciem, które przedstawiało m.in. jego osobę. Wprawdzie pozwany przysłonił oczy powoda czarnym paskiem, niemniej jednak powstał między stronami spór co do kwestii, czy zastosowanie takiej metody anonimizacji wizerunku stanowi dostateczną ochronę powyższego dobra osobistego powoda. W pierwszej kolejności należy mieć na względzie okoliczność, że proces karny, w którym powód był współoskarżonym dotyczył zarzutów czynów przestępnych popełnionych przez byłych funkcjonariuszy służb bezpieczeństwa PRL na działaczach opozycji przez co wzbudzał uzasadnione i znaczne zainteresowanie społeczeństwa. Nie dziwi zatem zainteresowanie medialne sprawą i obecność przedstawicieli mediów na rozprawie apelacyjnej przed Sądem Okręgowym w Legnicy w dniu 13 października 2009 r. Charakter tej sprawy karnej oraz potrzeba rzetelnego informowania opinii publicznej o procesie skutkowałe wydaniem przez Sąd Okręgowy w Legnicy na rozprawie apelacyjnej w dniu 13 października 2009 r. w sprawie o sygn. akt IV Ka 305/09, IV Kz 178/09 postanowienia, zgodnie z którym, na podstawie art. 357§1 k.p.k. zezwolił przedstawicielom mediów na dokonywanie za pomocą obrazu rejestracji przebiegu rozprawy, bez ujawniania wizerunków oskarżonych. Tym samym została utrzymana generalna zasada ochrony wizerunku powoda, będącego oskarżonym. Dlatego też pozwany reprezentujący Gazetę (...), publikując w numerze 25 tego tytułu prasowego z dnia 26 października 2009 r. artykuł relacjonujący przebieg rozprawy apelacyjnej oraz charakter sprawy wraz ze zdjęciem osoby powoda powinien przedsięwziąć niezbędne środki gwarantujące dostateczną ochronę wizerunku powoda.

Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci opinii biegłego sądowego wskazuje na to, że metoda anonimizacji wizerunku powoda zastosowana przez pozwanego w przedmiotowej publikacji polegająca na przysłonięciu na fotografii niewielkim czarnym paskiem oczu była niewystarczająca w zakresie zakazu ujawniania wizerunku oskarżonych. Biegły sądowy w treści opinii podał, że anonimizacja wizerunku w publikacjach prasowych oraz internetowych występuje najczęściej w dwóch formach tj. poprzez cyfrowe zaciernie rysów twarzy lub charakterystycznych cech postaci, albo poprzez nakładanie czarnych pasków na górną część twarzy. Nadto biegły wyjaśnił, że wizerunek to utrwalony wizualnie zespół cech fizycznych charakterystycznych danej osoby pozwalający na jej indywidualizację i rozpoznanie. Zatem anonimizacja wizerunku zmierzająca do ochrony tego dobra osobistego człowieka powinna przysłańać indywidualne cechy określonej osoby w taki sposób, aby uniemożliwić jej identyfikację na podstawie opublikowanej fotografii. Z treści opinii biegłego w sposób jednoznaczny wynika, że zastosowanie przez powoda metody anonimizacji wizerunku powoda poprzez przysłonięcie oczu oskarżonego niewielkim czarnym paskiem pozwala zobaczyć cechy indywidualne jego osoby takie, jak: owłosienie, kształt uszu, wysokość czoła, kształt nosa, kształt kości policzkowych, kształt i wielkość ust, kształt podbródka, długość szyi, co umożliwia jego rozpoznanie w większym gronie. Tym samym pozwany nie wykonał w skuteczny sposób nakazu sądu dotyczącego nieujawniania wizerunku powoda. Wobec powyższego jego przez Sąd a tym samym rodziło odpowiedzialność pozwanego na zasadzie art 24§1kc. Innymi słowy działnie pozwanego mogło bowiem ograniczyć się^k jedynie do sporządzenia samego tekstu z relacji rozprawy z pominięciem zamieszczonego zdjęcia. Jeśli zatem P. J. zdecydował się na zamieszczenie w artykule zdjęcia z rozprawy sądowej, winien, w ocenie Sądu, w takim wypadku dołożyć należytej staranności w swych działaniach, aby pominać całkowicie wizerunek powoda na zamieszczonej fotografii, bądź uczynić go bardziej nieczytelnym na co wskazał także biegły sądowy w wydanej opinii.

Dlatego też Sąd uznał mając na uwadze treść sporządzonej przez biegłego sądowego opinii, że pozwany, zamieszczając w numerze 25 „Gazety k (...)” z dnia 26 października 2009 r. fotografię, na której była przedstawiona m.in. osoba

powoda, naruszył jego prawo do wizerunku. Zastosowana przez pozwanego metoda anonimizacji wizerunku powoda poprzez przesłonięcie oczu niewielkim czarnym paskiem okazała się niewystarczająca w ^ zakresie zapewnienia należytej ochrony jego wizerunku, pozwalając na rozpoznanie powoda przez inne osoby na podstawie zamieszczonej fotografii. Nadto okoliczność rozpoznania powoda potwierdzają w swoich zeznaniach świadkowie K. K. i F. P., którzy po obejrzeniu fotografii zamieszczonej w przedmiotowym tytule prasowym nie mieli trudności z identyfikacją osoby powoda jako jednego z oskarżonych. Na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, Sąd uznał zatem, że pozwany naruszył dobro osobiste powoda w postaci jego wizerunku.

W związku z naruszeniem dobra osobistego powoda przysługuje mu, na podstawie art. 448 k.c., roszczenie pieniężne z tytułu zadośćuczynienia wobec pozwanego. Oceniając wysokość należnej powodowi kwoty, Sąd wziął pod uwagę, okoliczność, że publikacja fotografii ukazującej osobę powoda jako współoskarżonego na rozprawie apelacyjnej, który był uniewinniony od zarzucanego mu czynu przez sąd I instancji stawiała go w negatywnym świetle w opinii osób, które potrafiły zidentyfikować jego osobę po obejrzeniu fotografii w numerze Gazety (...) z dnia 26 października 2009 r., tym bardziej, iż zeznań świadków wynika, że powyższy tytuł prasowy wzbudził duże zainteresowanie wśród mieszkańców C. - miejsca zamieszkania powoda. Rozpoznawalność powoda na powyższej fotografii, biorąc pod uwagę charakter zarzucanych mu czynów, mogła wzbudzać wobec niego uczucie niechęci i pogardy znacznej grupy osób, które zidentyfikowały jego osobę, co z całą pewnością, było dla powoda dużym źródłem przykrości i rozżalenia, tym bardziej uzasadnionego, że wynikało z naruszenia przez przedstawiciela mediów zakazu sądu ujawniania wizerunku oskarżonych. Przy ustalaniu świadczenia pieniężnego z tytułu zadośćuczynienia, Sąd kierował się również przesłankami występującymi po stronie pozwanego, w szczególności tym, że zamieszczając publikację dotyczącą przebiegu rozprawy przed Sądem Okręgowym w Legnicy w dniu 13 października 2009 r. oraz relacjonując charakter sprawy czynił zadość ważnej i społecznie istotnej roli mediów w zakresie informowania opinii

publicznej o sprawie budzącej spore oraz uzasadnione zainteresowanie społeczeństwa odnośnie podejmowanych prób pociągnięcia do odpowiedzialności karnej sprawców tzw. zbrodni komunistycznych. Nadto pozwany podjął pewne próby ochrony wizerunku powoda poprzez zasłonięcie niewielkim czarnym paskiem oczu, co jednak okazało się niewystarczające.

Uwzględniając całokształt okoliczności sprawy, rodzaj naruszonego dobra osobistego powoda i rozmiar jego ujemnych przeżyć stąd wynikających, charakter naruszenia wizerunku, przesłanki, które kierowały pozwanym w zakresie przedmiotowej publikacji prasowej, Sąd uznał, że rozmiar doznanej przez powoda krzywdy uzasadnia przyznanie jednorazowego świadczenia pieniężnego z tytułu zadośćuczynienia w wysokości 2 500 zł. Ustalając wysokość zadośćuczynienia Sąd miał na uwadze także sytuację majątkową powoda i pozwanego. Natomiast powództwo w zakresie przekraczającym zasądzoną kwotę, jako bezzasadne, podlegało oddaleniu.

Rozstrzygnięcie Sądu w przedmiocie kosztów procesu zapadło na podstawie art. 100 k.p.c. oraz na podstawie przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu. W niniejszej sprawie zaszyły okoliczności uzasadniające dokonanie stosunkowego rozdzielenia kosztów procesowych stron. Powództwo Z. S. zostało uwzględnione w stosunku do zgłoszonego początkowo żądania w 50%, natomiast pozwany utrzymał się ze swoimi żądaniami również w 50%. Koszty poniesione przez powoda to: opłata sądowa od pozwu w kwocie 250 zł. Pozwany poniósł koszty w łącznej wysokości 1 037 zł, na które składały się: kwota 420 zł z tytułu wynagrodzenia biegłego sądowego oraz kwota 617 zł z tytułu zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Po wzajemnym zbilansowaniu kosztów stron przy uwzględnieniu stosunku, w którym utrzymały się za swoimi żądaniami, powód powinien zwrócić pozwanemu koszty procesu w kwocie 393,50 zł.

Mając powyższe na uwadze orzeczono, jak w sentencji.